

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Munckens 884

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 38.

Stockholm den 21 September 1911.

4:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{2}$ år .. kr. 4: 50 $\frac{1}{4}$ år .. kr. 2: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. — Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. — Sthlm 1911, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonsskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. — Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspri: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annonns bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	---	---	--

Sigrid Rudebeck

80 år.

Det var en dyster novemberafton år 1879. Det hvilade sorg öfver hemmet, ty vår mor hade just berättat för oss att doktorn förklarade, att våra två småsyskon angripits af difteri. Vi äldre syskon måste genast af smittoskäl sändas från hemmet. Jag var snart viss om hvad jag hade att göra. "Jag går naturligtvis till skolan och bor där", förklarade jag lugnt. Nedtryckt som min mor var af ängslan för de två små, gick hon utan mycket öfvervägande in på mitt förslag, och jag traskade helt förtroendefullt i väg till Bellmansgatan 8, där min skola låg. Då jag kom fram, fann jag, att den gemensamma aftonbönen redan var läst; de i skolan boende lärarinnorna och helpensionärerna hade gått till hvila, och i den hemtrefliga salongen med de stora taflorna och de inbjudande, gammaldags möblerna satt skolans föreståndarinna fröken Sigrid Rudebeck, ensam, försänkt i betraktande af texten till följande dags morgonbön.

Jag steg helt frimodigt fram.

"God afton, tant Sigrid", sade jag, "jag skulle be att få bo här en tid, för småsyskonen ha difteri."

Fröken Rudebeck såg på mig en stund med ett egendomligt leende på läpparna. "Ja visst, lilla barn, naturligtvis får du det", kom så till sist svaret. Jag blef inte alls förvånad. Det var väl den naturligaste sak i världen, att skolan skulle taga emot mig, när

hemmets dörr var stängd. Om hela staden ramlade, inom skolans murar funnes alltid skydd, det stod så klart för min trettonåriga fantasi. För fröken Rudebeck ställde sig saken helt visst ej så lätt. Det gällde antingen att svika ett barns gränslösa tillit eller att i förtröstan på en högre makts hjälp taga emot den lilla hemlösa. Det var ej lång stund hon tvekade i valet, men hon har efteråt berättat mig, att den följande natten för henne blef fylld af ångest och bön om skydd för skolans alla barn mot det farliga smittoämnet.

Jag har framställt denna lilla tilldragelse, emedan den alltid stått för mig som belysande för fröken Rudebecks uppfattning af skolans ställning till barnet. Den ville vara och ville af barnen betraktas som ett hem, där hemtrefnadens fläkt slog emot dem och där de omsväfvades af hemmets skyddande atmosfär. Och sådan var och förblef ock Sigrid Rudebecks skola under de 35 år den leddes af sin grundarinna, den "vördade skolveteranen", som i dagarna firat uppnåendet af sina 80 år.

Sigrid Rudebeck kan med skäl kallas för en af banbryterskorna på flickskolans område, och många af de frågor, som i våra dagar omfattas med djupt intresse, voro för henne aktuella för flera årtionden sedan. Här några exempel!

Vikten af undervisning i huslig ekonomi i skolan stod klart för Sigrid Rudebeck, innan ännu någon flickskola upptagit detta ämne på sin läroplan. Hennes förslag i detta afseende rönste dock stark opposition både af föräldrar och inom skolvärlden. Med okufflig energi utförde hon dock sina planer, och redan år 1887 infördes praktisk huslig ekonomi som läroämne i skolans högsta klass. Samtidigt med denna undervisning infördes ock en kurs i tillklippning och klädsömnad.

Något som mycket intresserade fröken Rudebeck var vikten af koncentration i undervisningen. Så var hon en af de första, om ej den första, flickskoleföreståndarinna som arbetade på att förmå det stora flertalet af lärjungarna att läsa blott två främmande språk. Vidare stod det en lärarinna, som undervisade i två närbesläktade ämnen i samma klass, fritt att en del af terminen läsa det ena ämnet och en annan tid det andra. Utrymmet skulle ej medge att här framhålla de olika områden, inom hvilka fröken Rudebeck med sin praktiska blick och sin vidsynthet sökt åvägabringa gagnande reformer.

Då jag nu på hennes åttioårsdag besökte henne, fann jag henne lika varmt intresserad som någonsin af allt hvad skolvärlden angick, ja, man kunde nästan få det intrycket, att hennes kraftiga ande ännu skulle vara i stånd att planera nya reformer för skolan. Jag kom med hälsningar till henne från hennes kära gamla skola, och hennes ögon lyste, när jag talade om barnen och lärarinnorna och skolans många nya rum.

Det vore godt för vår skolvärld, om den ägde många sådana kvinnor med eld i själen, vidd i blicken och järn i viljan!

Frida Hjertberg.

Hvem har brutit neutraliteten?

Till fru Jenny Velander, som i Dagnys senaste nummer söker advocera bort det rätta svaret på denna fråga, riktar jag nedanstående.

Den "lilla undersökning", som fru V. vill framlägga om L. K. P. R:s neutralitetsbrott, verkar mer än lofligt krystad och gör åtminstone på undertecknad ett sorgligt intryck. Och att understryka att L. K. P. R:s neutralitet består uti att föreningen endast arbetar för kvinnans politiska rösträtt och icke för någon som helst annan fråga, är rent af barnsligt, då det är absolut obehöfligt, ty detta veta vi ju alla. Och att därmed förklara, att L. K. P. R:s neutralitet består endast i detta, det finner jag vara helt underligt af en person som varit med inom föreningens styrelse så länge som fru V. Ty det finns inom L. K. P. R. ett ord, som heter politisk neutralitet och som ända ifrån föreningens början varit dess sammanhållande röda tråd, utan hvilken föreningen aldrig kunnat vara så stark, så imponerande handlingskraftig, som den intill 20:de juni i år visat sig vara. Om fru V. icke minnes detta, så vill jag här genast stå till tjänst med några anteckningar från mina rösträtts-papper sedan några år tillbaka. Jag har letat igenom mina samlingar, hvilka icke äro så obetydliga, sedan jag hade förtroendet vara L. K. P. R:s centralstyrelsemedlem och Gefle-föreningens ordförande. Och jag vill först skynda mig att förklara, att jag gjort detta med kärlek och vördnad, med kärlek för vår sak och med vördnad för det storartade arbete kvinnorna utfört under dessa år och för den energi våra ledare utvecklat.

Och hvad har jag funnit? Bevisen på L. K. P. R:s själf-tagna politiska neutralitet, som för mig och, jag är öfvertygad därom, för de flesta förr i arbetet inom föreningen varit en hederssak att söka bibehålla. Det har varit så att säga föreningens religion, vuxen ur de tidigaste traditioner, och den har haft sin naturliga grund i rörelsens sträfvan och egenart att vilja sluta alla kvinnor inom sina led, kvinnor af alla bekännelser och färger. Det är ju själfklart, att en sådan förening måste låta sig angeläget vara att icke på något sätt kränka någon enskilds eller någon grupp af sina medlemmar åsikter och kraf: den måste vara politiskt neutral i första rummet. Och det har Sveriges L. K. P. R. hittills varit, hvilket också har utgjort de enskilda medlemmarnas stolthet öfver deras kära organisation.

Bland mina papper vill jag nu först söka upp cirkulär N:o 8 från den 14 juni 1904, hvilket utgör ett protokollsutdrag från centralstyrelsemötet i Göteborg d. 9 och 10 juni. Bland närvarande centralstyrelsemedlemmar märkas fru Velander och undertecknad. Bland frågor, som behandlades å det offentliga mötet fredagen den 10 juni, var denna: Önskvärdheten af de kvinnliga rösträttsföreningarnas neutralitet med hänsyn till de politiska partierna. Ämnet uppställt af V. U. och Stockholms F. K. P. R. Inledarinnan var fru Holmgren (jag har också

Juvel-, Guld- & Emaljarbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
 Hofjuvelerare.
 4 Fredsgatan 4.

DAGNYS LÄSARE
 böra gynna
DAGNYS ANNONSÖRER

att gå efter ett ganska vidlyftigt referat öfver mötet, som undertecknad lämnade till Gefleposten), och hon framhöll under sitt föredrag skarpt nödvändigheten om total partilöshet såsom medel till en lycklig lösning af den kvinnliga rösträttsfrågan. Och efter diskussionen, som var mycket liflig, enades de flesta om att föreningen skulle vara partilös, om ock, hvilket särskildt dr Tora Wigardh framhöll, enskilda medlemmar, som därtill kände sig manade, borde ha frihet att syssla med partipolitik.

I cirkulär nr 16, dateradt dec. 1905, talas om nödvändigheten af en kraftig agitation för vår fråga, särskildt med anledning af den liberala regeringens vägran att upptaga frågan till 1906 års riksdag. Där framhålles särskildt, att "vi i denna fråga böra för vår egen och för samhällets skull hålla tätare ihop såsom kvinnor än som anhängare af hvilket manligt politiskt parti som helst." "Genom vårt hänvändande till alla riksdagsmän nu (i skrivelser till riksdagsmän i båda kamrarna med begäran om rösträtt 1906 års riksdag) behålla kvinnorna den för dess rösträttsrörelse utomordentligt viktiga positionen som ett neutralt parti."

I cirkulär nr 43, dateradt 19 maj 1908, föreslås taktikåtgärder under årets valförberedelser och val särdeles skärpta på grund af de svikna förhoppningarna om rösträttsfrågans lösning af 1908 års riksdag. I Andra kammaren föll nämligen som vi veta liberala samlingspartiets motion genom 110 nej mot 93 ja, hvilket visade, att, utom medlemmarna af det konservativa nationella framstegspartiet och landtmannapartiet samt de s. k. vildarna, icke ens alla medlemmar af liberala samlingspartiet och socialdemokraterna, de speciella vännerna af kvinnans politiska rösträtt, röstat därför.

Här föreslår V. U., att kvinnorna böra motarbeta val af sådana representanter till Andra kammaren, som ej förbinda sig att kraftigt verka för att kvinnorna under nästkommande riksdagsperiod erhålla rösträtt och valbarhet, lika med män. Följande former till arbete föreslås: a) samarbete med männen så att enskilda kvinnor, som äga en bestämd politisk partiståndpunkt, ingå i de politiska föreningar (liberala och konservativa), som stå dem öppna; b) kvinnor i mängd besöka sommarens politiska möten; c) vid de politiska mötena talar en kvinna för kvinnans politiska rösträtt; d) interpellation af riksdagsmannakandidater; e) riksdagsmannakandidat som är motståndare till vår sak motarbetas genom en af kvinnor organiserad påverkan af de enskilda valmännen; f) då tvänne motkandidater lika allvarligt lofva att kraftigt arbeta för kvinnans rösträtt och valbarhet under nästkommande riksdagsperiod, förhålla kvinnorna sig passiva vid valet." Är icke denna punkt ett tydligt neutralitetsuttalande? Rörande är det för öfrigt att se, hur kvinnorna söka uppehålla denna viktiga position i det längsta.

Vid centralstyrelsemötet i Gefle 8-9 jan. 1908 framhölls kraftigt af flera talare vid det andra enskilda mötet nödvändigheten af att kvinnorna, oberoende af den kvinnliga rösträttsrörelsen, allt efter sina personliga åskådningar

anslöte sig till de politiska partier, som stode dem öppna; på samma gång manades det till försiktighet, på det att F. K. P. R:s politiska neutralitet ej måtte äfventyras.

Och ur protokollsutdraget från Örebromötet 1909 kan jag anföra följande:

"Frågan: 'Böra ej kvinnorna ansluta sig till ett bestämdt parti?' inleddes af fru F. Carlberg. Inledaren framhöll, att det vore omöjligt att kvinnorna en corps kunde ansluta sig till ett bestämdt parti. Detta skulle innebära den största fara för saken och åstadkomma splittring. Alla auktoriteter på detta område förklara, att kvinnorösträttsrörelsens neutralitet är en bjudande nödvändighet. Hvad individens deltagande i politiskt partilif angår, måste detta vara frivilligt och buret af övertygelse för att bli till verklig nytta. Partilifvet har ock en uppfostrande betydelse; det lär oss se bort från egna subjektiva böjelser, skärper verklighetssinnet m. m. Deltagarna i den följande diskussionen uttalade sig i öfverensstämmelse med inledaren och i diskussionen deltog bland andra fru Velander.

I cirkulär nr 41, dateradt d. 26 mars 1908, läses följande:

"3. a) V. U. ber att få påminna om vikten af att F. K. P. R. arbeta för att kommunalt röstberättigade kvinnor deltaga i stadsfullmäktigevalen, men att F. K. P. R. som sådana icke ansluta sig till en bestämd namnlista, då neutraliteten i sådant fall sättes i fara, och split inom föreningen uppstår. Som förening kan F. K. P. R. göra mycket för kvinnornas deltagande i valen, genom utsändande af uppmaningar, uppgifter om lokal och tid för val, tillställande af fullmakter o. s. v. De enskilda medlemmarna kunna sedan arbeta för valet af de kandidater, som enligt deras mening äro lämpligast, men föreningen bör ej ingå i valkarteller, den har då förlorat sin kommunala neutralitet och kan ej räkna på medlemskap från alla politiska partiers kvinnor och den har på samma gång äfventyrat den politiska neutraliteten, utan hvilken vår rörelse aldrig nått sin nuvarande utveckling." Är detta icke ord som tala, en ren och klar taktik i själfva verket, värdig kvinnorna!

Hvad innebär L. K. P. R:s neutralitet? frågar fru V. Och hon svarar: Att L. K. P. R. arbetar endast och uteslutande för kvinnans politiska rösträtt och icke för någon som helst annan fråga. Men fråga vi högerkvinnor: är det icke att positivt arbeta för en massa andra frågor, och det utan urskillning, att förklara sig skola stöda ett par partier under valen och motarbeta ett annat? Eller kanske "L. K. P. R:s neutralitet" skall definieras på ett nytt, klyftigt sätt, som vi äro för dumma (och för ärliga) att begripa? Jag vill kalla L. K. P. R:s neutralitet för pendelpolitik, och det är lika absurdt att påstå, att L. K. P. R. i närvarande stund bevarat sin neutralitet, som att påstå, att en svängande pendel är i jämviktsläge.

Vi högerkvinnor ha icke begärt, att L. K. P. R. skul-

le underlåta opponera mot regeringen på ett för vår rörelse passande sätt, och vi ha heller icke begärt det omöjliga, att L. K. P. R. med sin sammansättning skall känna vår förargelse öfver Brantings och Staaffs politik och vända dem ryggen, ty vi känna ingen förargelse öfver nämnda politik, ty att förarga sig leder till ingen nytta. Vi begära icke, att L. K. P. R. skall vända dem ryggen — o nej, — vi bara väntade, att L. K. P. R. icke skulle sluta dem i famnen så där offentligt.

Har L. K. P. R. förhållit sig passiv förr under valtider? Långt därifrån! Det har, som vi sett, arbetats intensivt under den officiella neutralitetens skydd.

Nu är det ju godt, att L. K. P. R. handlat så att fru V. och många andra dugande krafter ej tvingats draga sig tillbaka från verksamheten för rösträtten, att detta ej behöft ske, är ju en borgen för, att L. K. P. R. är politiskt mogen. En borgen för, att genom dessa visa medlemmars aktion i rätta ögonblicket landet räddats ifrån en stor fara! Nå, det är ju lyckligt!

"Ett beslut i motsatt riktning mot det som fattades, hade visserligen icke brutit neutraliteten", säger fru V. Hvad? Alltså ett erkännande — och det är dit vi vilja komma — att neutraliteten är bruten! Men så drar fru V. svaret ur sin filosofiska undersökning sålunda: "Ingen har brutit L. K. P. R:s neutralitet, ty den är icke bruten." Jag erkänner ödmjukt, att jag är för litet begåfvad och för litet mogen att begripa en sådan bevisföring. Men enligt L. K. P. R:s mening, hvilket jag i sommar sett af tidningsartiklar från på oss stackars högerkvinnor-opponenter desperata rösträttskvinnor, är det ju vi, som gjort partitagande, vi, som enligt deras mening, brutit neutraliteten! Alltså har någon brutit L. K. P. R:s neutralitet!

Nej, kamrater! Bekänner alla, likt de mera ärliga af eder, att ni brutit L. K. P. R:s forna neutrala position gent emot partierna men att ni, tvingade af omständigheterna i förevarande fall, ej ansett er kunna handla på annat sätt. Och förvåna er icke och ondgör er icke öfver att den kontingent af kvinnor, som enligt läggning och åsikter slutit sig till Allmänna Valmansförbundet, af samvetsskäl icke kunna anse sig med rättvisa vara medlemmar af båda organisationerna.

Vi, som i Gefle undertecknade protesten, och enligt densamma ordalydelse äro tvingade att gå ur L. K. P. R., ha ännu icke inlämnat våra afsägelser till styrelsen, vi tänja på tiden, vi dra oss därför i det längsta, emedan vi dock vuxit in uti och lärt oss hålla af vår organisation. Vi ha lagt ner så mycket arbete inom densamma, något bra mycket af oss själfva, att det kostar på att slita sig. De förbittrade och hånfulla artiklar, som litet emellanåt under sommarens lopp varit synliga i pressen, ha ej bidragit att befästa vår ställning inom L. K. P. R., men i trots af dem stå vi ännu kvar.

För högerkvinnorna i ledet var Centralstyrelsens beslut en fullkomlig öfverrumpling. Vi hade väntat, att när något så viktigt skulle ske, som en dylik omläggning i L. K. P. R:s taktiska tillvägagående, att saken långt förut

skulle blifvit framlagd och dryftad inom föreningarna på samma sätt som man förut genom cirkulärskrifvelser låtit föreningarna vara med att besvara flera andra, mindre viktiga frågor. Och vi, högerkvinnor, ha icke minst bidragit, ty vi ha arbetat flitigt, särskildt i Gefle, till det goda resultat af kongresskassan, som gaf ett öfverskott, hvarmed årets valagitation till den förenade vänsterns förmån bedrifvits.

Heliga neutralitet!

Anna Björk.

Invigningen af den nya skolbyggnaden vid Rimforsa.

Det omnämmande vi i föregående veckas nummer af Dagny hade om invigningen af Rimforsas landthushållningsskolas nybyggnad kunde på grund af förhållandena endast blifva helt kortfattadt. Vi lämna här en närmare redogörelse af den festliga dagen.

Det var i den stora föreläsningssalen, där skolans frikostiga gynnares, konsul och fru Ekmans porträtter hänga, som själfva invigningshögtidligheten ägde rum. Ett hundratal personer hade samlats, bland hvilka främst märktes skolans styrelse, samt af inbjudna gäster grefvinnan Douglas, byråchefen Lyttkens, hr Ekman på Bjärka-Säby, direktör von Zweigbergk, ingenjör Kleen, agronom Insulander samt direktör Odhner, Lunnevad. Fru Lizinka Dyrssen hälsade med några varma ord de närvarande välkomna samt uttalade sitt tack till alla, som bidragit till att den nya skolan kunnat byggas så ståtlig, vacker och ändamålsenlig. Med särskild tacksamhet sade hon sig därvid tänka på prof. Clason, som gifvit den dess vackra form. Med några ord gick hon så tillbaka till olycksnatten, då den gamla skolan brann, och uttryckte sin beundran och sitt tack för det mod och den kraft skolans föreståndarinna, eleverna och tjänarna den gången visade och för hvad de sedan gjorde för att hålla skolan uppe.

Fröken Gertrud Adelborg talade därpå om skolans uppgift samt gaf en historik öfver skolans utveckling. Att den kunnat taga den utveckling den gjort, sade hon, hade man de många gifvarne att tacka för. De medel, som nu användts till den nya skolan, hade med största sparsamhet disponerats, men byggnaden måste göras så stor att den motsvarade sitt ändamål. Den hade blifvit dyrare än man först tänkt, men yttrade fröken Adelborg: "då det nu är så, att det är en allmän uppfattning från hög och låg, att en sådan skola som Rimforsa är nödvändig för vårt land, då det redan för den idés skull, som skolan representerar, lämnats så mycket penningar i vår hand, då skolan nu arbetar så att den tillvinner sig både fackmäns och allmänhetens förtroende, då har jag svårt att tro, att ej, liksom hittills, medel komma att läggas i vår hand för att fullfölja det verk som påbörjats".

Engelska

lektioner och öfversättningar

af Mr **E. ADAMS-RAY.**

Allm. tel. Vasa 4 15 (kl. 12-1, 5-7 e. m.)

Annonsera i Dagny!

Fröken Adelborg slutade med några ord om den entusiasm, som är nödvändig för att kunna se bort öfver svårigheter och hvilken är den bästa hjälpen.

Direktör von Zweigbergk lämnade därpå en redogörelse för skolans ändamål — att kunna sända ut öfver hela Sveriges byggd lärarinnor skickliga att till kvinnorna på landet, i de otaliga småbrukarehemmen, sprida kunskap icke endast i matlagning och skötande af hushållet utan äfven i skötseln af trädgården, smådjuren och de större husdjuren. Och ännu mera än detta, dessa lärarinnors kall att väcka intresset och energin hos kvinnorna ute på landsbygden, att lära dem att rätt fylla den ansvarsfulla plats, som är dem förbehållen, något som är af den största både sociala och ekonomiska betydelse icke blott för vår modernäring utan för hela vårt fosterlands framtida väl. Det är 10 stycken lärarinnor som skolan hoppas på att årligen kunna utsända. Dessa skola då bl. a. vara lämpade att leda, skolkök, hemskolor och husmoderskurser. Och det stora målet är — många gynnsamt ställda, lyckliga småhem i Sveriges landsbygd och, som individens välfärd är samhällets välfärd, ett rikare och lyckligare fosterland.

Ronden i den nya skolan var af stort intresse. Källarvåningen var ett paradiset ur husmoderssynpunkt. Där fanns bagarestuga och slaktarrum, handkammare, mat-, frukt-, rotfrukts- och värmekällare, trädgårdsrum, tvättstuga, stryk- och mangelrum. Att grönsaks- och fruktinläggningarna pågingo i stor skala, därom vittnade de batterier af konservburkar, som, väl fyllda, prydde hyllor och skåp. Allt var ljusst, rymligt och bekvämt. I första våningen var den trefliga hallen, föreläsningssalarna, slöjdrum och matsalar. Där ofvanför lärarinnornas och elevernas hemtrefliga och glada rum, med förtjusande utsikter öfver Åsunden, öfver de långa ek- och granklädda åsarna, som i mjuka linjer drogo sig bort ned öfver landet.

Vid supén upplästes ankomna välönskningstelegram, bl. a. från drottningen, änkedrottningen och jordbruksministern. Byråchefen Lyttkens höll ett tal, hvori han nämnde denna dag som epokgörande i Sveriges jordbrukshistoria. Till sist framfördes af en af de närvarande ett varmt tack till fröken Adelborg, initiativtagarinnan till och den energiska arbeterskan för Rimforsaskolan.

Dagen därpå gafs middag för ortens befolkning till ett antal af 60 personer.

Det förtjänar att nämnas, att skolan i hela trakten omfattas med största intresse och att "landbruksmororna" och skolans lärarinnor och elever äro de bästa vänner i världen.

—n.

Prenumeration å DAGNY sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Notiser.

Den internationella kongressen för moderskydd och sexuella reformer. Som redan i en föregående notis omnämnts kommer en internationell kongress att hållas den 28, 29 och 30 sept. i Dresden, hvarvid moderskyddsfrågan och sexuella reformer ställas under debatt. Flera kända talare och talarinnor stå upptagna på programmet, vi nämna däribland den berömda österrikiska författarinnan Rosa Mayreder, vidare dr Anna Schabanoff, Helene Stöcker, Grete Meissel-Hess, Maria Lischnewska, Rosika Schwimmer samt vår egen landsmaninna fru Frida Stéenhoff.

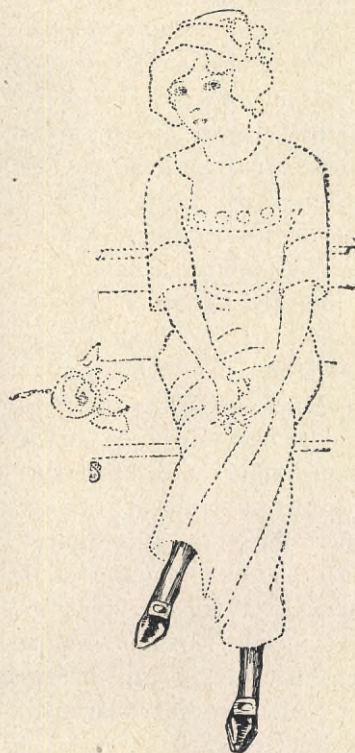
De förekommande ämnena äro: Moderskydd och ras-hygien, Moderskydd genom moderskapsförsäkring och barnunderstöd, Den ogifta moderns och hennes barns sociala ställning, Sexualvetenskap såsom grundval för sexuella reformer, Äktenskaps- och sexuella reformer, Sexuallifvet i vår moderna kultur.

Valrörelsen. Torsdagen den 7 dennes hölls i Visby friluftsmöte med rösträttsföredrag af fru Augusta Tønning från Ronneby. Fru Tønning avslutade därmed den föredragsturné hon i sällskap med Frisinnade landsföreningens resetalare riksdagsmannen C. A. Cervin företagit på Gotland. Hennes fängslade föredrag tyckes i icke ringa grad ha bidragit att samla många såväl kvinnliga som manliga åhörare.

Mötet i Visby avslutades med en resolution sålunda lydande:

"Män och kvinnor till ett antal af 60 personer samlade till möte i Visby 7 sept. 1911, begära i rättvisans och samhällgagnets namn att kvinnornas rösträttsfråga löses under nästkommande riksdagsperiod."

Söndagen d. 17 på middagen talade dr Gulli Petrini på stort frisinnadt valmöte i Stockholm öfver ämnet "Kvinnorna och politiken", och i Kolbäck talade samma dag fru Emilia Broomé på ett större frisinnadt möte.

Färdiga Klädningar

fr. Kr. 40—115.

Alla slag af
Bal-, Supé- och
Middagsklädningar.

Sorgbeställningar
utföras på dagen.

**A.B. NORDISKA
KOMANIET,
STUREPLAN.**

GAHNS

Normal-, Skrif- och Kopie-Bläck, af Kungl. Kontroll- och Justeringsstyrelsen godkändt som Svenskt Normal-Bläck, tillverkad af **Henrik Gahns Aseptin-Amykos-Aktiebolag, Upsala.** Flyter lätt, kopierar utmärkt, bildar ej bottensats, är mycket hållbart och angriper ej pennan.

Det Internationella Kvinnoförbundets möte i Stockholm.

II.

Mötet i Musikaliska Akademien.

Måndagen den 11 hölls det Internationella Kvinnoförbundets andra stora offentliga möte, denna gång i Musikaliska Akademiens stora sal, som var fylld till sista plats. Dr Ogilvie Gordon ledde mötet, då Lady Aberdeen var förhindrad att närvara. Aftonens ämne var verksamhetsområden för kvinnor och första talarinnan Fräulein Helene Lange. Det var med förväntansfull glädje man sett fram mot att få höra Helene Lange, hennes pedagogiska och sociala verksamhet såväl som hennes rent litterära ha förskaffat henne ett namn känt äfven utanför hennes eget land. Det var också ett sällsynt gediget, af fri syn och målinriktad vilja kännetecknad för föredrag, som hon bjöd de församlade. Det var de principiella problemen i fråga om kvinnors utbildning för olika verksamhetsområden, som hon satte under debatt, frågan om det vid kvinnans utbildning skall tagas särskild hänsyn till hennes egenart och om endast ett särskildt antal för henne speciellt lämpade yrken borde för henne lämnas öppna. Med ett bestämdt nej besvarade Fräulein Lange själf denna fråga: för samma yrke samma utbildning för kvinnan som för mannen och alla vägar öppna för henne. Det är af ett speciellt intresse för oss i dessa dagar att höra detta bestämda, öfvertygade uttalande från en kvinna, som praktiskt och teoretiskt så mycket sysslat med den kvinnliga ungdomens utbildning. Vi ha ju just nu i sammanhang med prof. Lundells föreslagna speciella fortsättningskurs vid flickskolorna, som skulle ersätta studentexamen, fått höra blott alltför mycket talas om kvinnans egenart och den särutbildning, som bör beredas henne. Det är af största intresse att höra en sådan auktoritet, när det gäller undervisnings- och kvinnofrågor som Helene Lange, så lugnt och bestämdt uttala sig för den unga kvinnans lika utbildning med ynglingen. Vi kunna icke finna oss i, yttrade hon, att man gör upp en schablon åt oss, som vi skola forma oss efter, och hon uttalade en kraftig och bestämd protest emot att kvinnorna ej ha en stämma med när det gäller att ordna undervisningsväsendet. Särskildt vände hon sig mot statens hållning i fråga om kvinnans studier vid universitet. Det märkvärdiga intresse för det individuella och specifika, som härvidlag kommer till synes, fann hon stå i en egendomlig kontrast mot statens i annat föga öfliga hänsyn till personligheterna. I Sachsen hade till exempel anordnats en för kvinnorna särskildt lämpad linje till studentexamen, och man ansåg sig härmed ha gjort kvinnorna en tjänst. Men, yttrade talarinnan, det finnes blott en vetenskap, ingen särskild vetenskap, och det finns blott en väg till vetenskapen, ingen kvinnoväg. Kraftigt betonade hon slutligen betydelsen

af samskolor, där ifrån början flickorna fingo samma undervisning som gossarna. Hon trodde ej att kvinnans egenart komme att lida därunder, och om det "kvinnliga" hos henne skulle blifva en makt och icke en brist, så måste hon ha samma utbildning som mannen.

Nästa talare var fil. kand. Axianne Thorstenson, som gaf en öfversikt af landvinningarna hos oss i fråga om öppnade arbetsområden för kvinnor och möjligheterna till utbildning. Hon kom därvid till den följdriktiga slutkonklusionen, att det hos oss numera icke saknas tillfälle eller tillåtelse till utbildning för skilda yrken och tjänster, men när det gäller att verkligen få inträda i dessa yrken och tjänster, då är det som svårigheterna börja. Hon ansåg dock att man hade skäl att hoppas på att bättre tider äfven i detta afseende snart skulle komma för de svenska kvinnorna.

Dr Cooper från Australien talade därefter om förhållandena i sitt land, särskildt uppehållande sig vid de kvinnliga läkarnas ställning, och M:me Cruppi gaf en liffull skildring af den arbetande unga franska kvinnan, från fabriks- och yrkesarbeterskorna till studentskorna, som äro sträfsamma, enkla flickor, hvilka ofta under stora umbäranden taga sig fram till sina examina.

Lifliga applåder hade beledsagat de olika föredragen. Med några ord tackade dr Gordon till sist talarinnorna, och mötet upplöstes af fru Upmark.

Afskedsfesten på Hôtel Royal.

Tisdagen den 12 på aftonen strålade Hôtel Royals mohriska gård och gallerier i ljus och i vackraste festskrud, och en festklädd publik fyllde den ståtliga lokalen. På terrassen hade I. C. W:s styrelse tagit plats samt de främsta gästerna för aftonen, bland hvilka först är att nämna hans excellens statsministern, placerad till höger om Lady Aberdeen och med fru Upmark på sin andra sida. Det var icke utan tillfredsställelse man konstaterade hans excellens' närvaro vid en mottagning, anordnad af ett förbund, som har kvinnans politiska rösträtt på sitt program. Äfven civilministern, greve Hamilton, var närvarande, likaså fru Lindman och grefvinnan Hamilton.

Fru Upmark öppnade festen med att på franska framföra ett tack till kongressdeltagarna, "medarbetarna i det internationella arbetet". "Hör oss, Svea", sjöngs af K. F. U. M-kören, och därefter höll prof. v. Schéele ett tal på tyska, betonande betydelsen af de olika nationernas samarbete till mänsklighetens bästa.

Sedan Lady Aberdeen i ett älskvärdt tal tackat de svenska värdinnorna, "féerna, som ordnat allt så förtrollande i detta féland med dess förtjusande hufvud-

stad", vidtog en vacker konsertafdelning. Skära och friska klingade stämmorna i den "Gyllenhammarska trion" och Signe Rappe sjöng några ståtliga nummer. K. F. U. M-kören utförde en del fosterländska sånger, och till sist sjöngs "Du gamla, du fria" unisont.

Nu kom aftonens sällskapliga afdelning, och i vim-

let kring buffeterna ljödo de många skilda tungomålen. Det var hälsningar och afskedstagande och "välkommen igen" och "tack för denna gången".

Men så småningom glesnade vimlet, festen upplöstes, och det Internationella Kvinnoförbundets möte var öfver.

E. K—n.

Resentryck från Orienten.

Bombay.

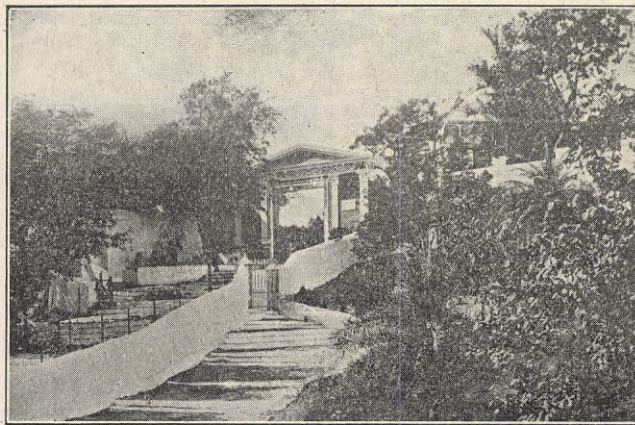
I.

En glödande, strålände soldag i februari — midt i den torra årstiden — kom jag till Bombay för att stanna där en vecka. Där lär finnas den brokigaste och mångfaldigaste sammansättning af olika folkslag, af skilda raser och typer, som någon stad i världen har att uppvisa. Det är också hvad som först och mest faller i ögonen. London har sin Londontyp, Newyork har sin och Konstantinopel sin lokaltyp, hvartenda Trosa har sin lokaltyp; men ingen kan tala om någon Bombaytyp. Man tycker sig förflyttad till någon framtidens idealstad,

kunde vara en bit London eller Antwerpen eller Dresden. Mellan dessa gator och västra stranden ligger en vidsträckt park med kort gräs, ett stycke ditflyttad Hyde Park. Där åker hvarje eftermiddag den europeiska Bombaysocieteten omkring i sina ekipager med grannt klädda infödingar som kuskar och lakejer. Om dagarna hålla sig damerna instängda af omsorg om sin dyrbara hvita hudfärg, deras ras- och adelsmärke; men fram mot solnedgången komma de dit, och herrar och damer stiga ur och promenera omkring och idka säll-

GATA I BOMBAY.

UPPFARTSVÄGEN TILL TYSTNADENS TORN.

då mänskligheten slutat upp att reproducera typer och bara frambringar idel originalindivider, den ena oberoende af den andra. Och hvad dräkterna beträffar, te sig Bombays gator som en enda stor maskeradfest. Dräkter, dräktblandningar och hufvudbonader från alla länder och alla tider figurera här, och Bombays million invånare tycks knappast räcka till att uppvisa dess variationer. Man skulle kunna ta på sig hvad som helst för hopplockade rester från kostymfester och promenera omkring med i Bombay utan att väcka uppseende

I Native City med dess tusentals bodar och basarer, indiska, kinesiska, persiska etc., och brokigt orientaliska gatulif kan man drifva omkring i dagar och veckor och ständigt bara se nya gator och platser och underhållande skådespel och episoder; hvaremot den europeiska delen af staden hvad gator och byggnader beträffar lika väl

skapslif. Det är ett europeiskt garden-party från 1890-talet, som hvarje eftermiddag figurerar på Bombays maskerad. Här återfinner man dess damer med snörda getingmidjor och spetsiga skor och i öfrigt snitt som man inte sett på årtionden, och de flesta hvita människorna ha den allmänna habitus som engelsmännen bruka sammanfatta i uttrycket "colonial type". Med det åskådningsmaterial jag under vägen genom Indien haft af det här bosatta och ännu mer det här födda och uppväxta England, vet jag nu precis hvad det är som i London menas med att en person "looks colonial", hvilket är en ännu värre förbrytelse än att "look provincial." Konkurrenten att se elegant och distingerad ut är här så liten, att de småningom lagt bort att soignera sina personer på samma sätt som i Europa (där det ju inte är något särskildt distingeradt att tillhöra hvita rasen) eller att iakta de

tusen bordsregler och andra småvanor, som i Europa i allmänhet och England i synnerhet anses känneteckna en lady eller gentleman från en hvem som helst.

Västerut från parken är hafvet med sin breda sandstrand, och här samlas fullt med parser till solnedgången. De utgöra en stor del af Bombays befolkning och den rikaste, mest bildade delen, stadens öfverklass näst européerna. De äro af persiskt ursprung och äro ljusa till hudfärgen, ungefär som araber eller sicilianare. Och de sticka af mot de fint byggda, slanka och obeskrifligt smidiga och mjuka hinduerna genom sin grofva, klumpiga kroppsbyggnad och ibland pussiga fetma. De likna européer, hvilken likhet de också kultivera, och de klä sig i en variation af den europeiska kostymen, med undantag af hufvudbonaden. Denna varierar mycket, men den vanligaste parserhatten är af blank svart vaxduk och till formen en afkortad mitra.

Deras religion är sol- och eldsdyrkan, en härledning från Zoroasters lära. Jag förlät dem snart deras fula och ointressanta figurer under åskådandet af deras vackra andaktsöfningar på den öppna soldyrkarstranden.

Den är parsernas tempel eller kyrka; och aldrig ha Kölnerdomen eller Notre Dame, Westminster Abbey eller San Pietro någonsin inspirerat mig sådan andakt som denna. En timme före solnedgången börjar stranden så långt man kan se att befolkas af parser, som göra sin aftonandakt inför solen (i stället för altar med krusifix eller madonnabilder) samt med vågbruset i stället för orgelmusik. En del ha böcker med, hvarur de läsa sina böner högt, alltjämt vända mot solen; somliga bedja på radband eller ta af sig en slags bönesnören, som de bära virade om lifvet, och dra dem genom händerna medan de säga sina böner. En del vada ut i vattnet i riktning mot solen och sträcka armarna mot den; andra bli stående eller sittande på stranden eller breda ut mattor, på hvilka de sitta och emellanåt lägga sig framstupa och beröra marken med pannan. Alla gå till vattenbrynet, beröra vågen med handflatorna och stryka därmed öfver ansiktet, alltunder det eldklotet — så strålande som det endast kan vara i tropikerna — långsamt sjunker mot horisonten och försvinner i hafvet.

Några hinduiska ynglingar och pojkar ha under tiden badat och kila nu viga och graciösa omkring mellan de bedjande parserna under springlekar och brottning; somliga ha långt hår uppsatt i nacken, och under lekarna faller det ner och fladdrar som hästmanar kring dem. Parserna låta inte störa sig af dem, lika litet som af alla strand- och sjöfåglar som också skrikande omge dem. Allesammans äro ju soldyrkare på sitt vis.

För parserna äro alla elementerna heliga, jord och vatten såväl som eld. Intet af dem får därför profaneras genom beröringen med mänskliga lik, hvarför dessa uppätas af gamar. Parsernas "begravningsplats" ligger på Bombays högsta och vackraste punkt, nämligen på Malabar Hill vid hafsstranden nordväst om staden. Man åker en vacker väg mellan träd och planteringar uppför kullen till en port, från hvilken man sedan vandrar till fots

mellan hvita murar uppför långa, låga trappor. Där högst uppe ligga, omgifna af en vacker trädgård, Tystnadens torn, fem till antalet. Af dessa användas numera endast två, ett för själfmördare och ett för alla öfriga parser. Rundt kring dessas kanter samt öfverallt i träden i närheten sitta otaliga gamar, stora, tjocka, välfödda. I midten af tornet är en brunn, och från den utgå strålformigt och amfiteatraliskt likplatserna i tre cirklar: den innersta med minsta platserna för barn, den därefter för kvinnor och den yttersta för män. Ingen människa mer än likbärarna får någonsin komma inuti tornet, inte ens begravningspräster, som höra till Tystnadens torn. Besökande få bara se en afbildning i litet format af interiören, hvilken står uppställd i trädgården. Efter kl. 5 om aftnarna bli inga besökande mer insläppta i trädgården, ty då anlända de döda med sina anhöriga. Först föras de till ett tempel, där de skiljas åt. Och så fortsätta bärarna ensamma in i tornet med den döda, som nedläggs i en af de därför afpassade fördjupningarna.

Knappt ha bärarna aflägsnat sig, förrän gamarna, som otåligt väntande suttit uppradade kring tornets kant, slå ner på bytet; och på två timmar ha de ätit upp alltsammans så när som på de renskrapade skelettdelarna. Dessa få ligga kvar i den brännande solen, till dess de äro fullständigt torkade, hvarefter likbärarna samla ihop dem och kasta dem i brunnen. Det är med afsikt och med religiös mening i, som alla parsers ben, fattigas och rikas, skola blandas huller om buller. Under den regniga årstiden (juni till augusti) sköljs alltsammans ner i en underjordisk gång, hvarefter regnvattnet går igenom filtrar.

Bland ett litet sällskap européer, som anländt strax efter mig samt visades omkring på samma gång som jag, var en, som ej hade ord nog att lofprisa parsernas begravningsätt som det snyggaste, det mest praktiska och hygieniska och rationella i världen. Fåglar öfverföra, som bekant, ingen infektion. En dam tillhörande samma sällskap tyckte däremot att det var ett osympatiskt och upprörande sätt att behandla de döda. Under det man mellan de enformigt hvita murarna vandrade vägen tillbaka till de väntande vagnarna diskuterades ämnet hela tiden och de flesta hörde till masksystemets försvarare. Gam-systemets beundrare hänförde detta till vanans och traditionens allsmåttiga herravälde öfver förstånd och känsla: därför att vi "äro så vana vid" att under veckor och månader tjäna till föda åt hungriga maskar under jorden, finna vi det så mycket hemtrefligare och mera estetiskt tilltalande än att på ett par timmar ätas upp af hungriga gamar, innan man hunnit undergå någon förvandling.

Nedanför Tystnadens torn upptas Malabar Hill och omnejd af en fashionabel villastad, där Bombays rikaste parser ha sina bungalows. Inte långt därifrån, i Walkeshwar, finns ett hindutempel, som byggdes år 1000 och hvars fyrkantiga damm är särskildt vacker fastän ej stor, omgifven som vanligt af marmortrappsteg ledande ner i vattnet. Ur marmorn framväxa på något sätt de underligaste gamla träd, som sträcka sig ut öfver vattnet och spegla sig i detta samt ge skugga åt de badande, hvilka

MÄLARBADET

11 Handverkaregatan 11.

BAD- TVÄTT- och STRYKINRÄTTNING

1:a klass i alla afseenden.

OBS! Simundervisning f. damer och herrar

R. T. 38 14 - 38 15

A. T. 93 43 - 93 44

ständigt äro i färd med att rentvå sig från sina synder i det heliga vattnet.

Jag besökte i Bombay ett par hinduiska djurhospita-
ler, något som inte fattas i någon större stad i Indien. Enligt hinduernas religion får ju intet djur dödas under några omständigheter, och därför alla dessa sjukhus och ålderdomsasyler för obrukbara djur. Det största af dem, beläget strax utanför staden, liknade till sin anordning en zoologisk trädgård och var fullt med trefliga stall, paviljonger och burar strödda i en park. En långa upp-
togs af bara farliga rabieshundar, hvar och en i sin bur. Det hela verkade väl hållet och vetenskapligt skött. En bildad och distingerad hinduveterinär visade mig om-
kring. Där funnos byggnader med snygga laboratorier, apotek, operationssalar etc., allt modernt inrättadt.

Alldeles motsatt intryck hade jag af besöket vid Pinjra-
Pol, ålderdomshemmet för djur. Det ligger midt i Native
Citys ruskigaste kvarter. Gatan, som ledde dit, var det
smutsigaste jag sett i Indien samt var kantad med mänsk-
lighetens eländigaste afskrap; spetälska, pestsmittade och
de monstrosaste krymplingar sutto eller lågo hvar på sin
mattbit och sträckte tiggande ut händerna under klagande
låten. Det eländigaste af alltsammans var ett litet svart-
brunt föremål, som likt en skorpion fortskaffade sig öfver
gatan för att komma och tiggande slå hufvudet mot min
fot. Det var en bit af en människa, absolut saknande
både armar och ben, men som förundransvärdt nog kunde
lefva och fortskaffa sig med bara hufvud och bål och
äfvén dessa af förkrympta dimensioner. Just vid denna
gata, befolkad af asyllösa, mänskliga stackare, låg djur-
asylen; och där funnos hopfösta under bar himmel samt
i usla burar och stall och inhägnader massor af obruk-
bara djur af olika slag, lemlästade, obotligt sjuka, allt-
för gamla. Kreatur, som inte längre mjölkade eller dro-
go eller som bara hade tre eller t. o. m. två ben i behåll;
ålderdomsslöa apor af alla storlekar, som mistat hår och
tänder och i sin nakenhet mer än någonsin voro karr-
katyrer af skapelsens herrar. Papegojor, som genom hud-
sjukdom blifvit af med sina fjädrar; kattor, hundar, svin,
piggsvin, marsvin samt varelser som voro så skalliga och
vanställda att man inte alls kunde gissa hvad för slags
djur de varit. Det var på samma gång ett monstrositets-
museum, där födda missfoster af fantastisk skapnad höllos
vid lif, "siamesiska tvillingar", kreatur med flere horn
än hvad de skulle ha eller med flere par klöfvar på sam-
ma ben. En zebu-ko, som lifvet igenom släpade på bak-
delen af ett syskondjur som växte fram ur puckeln på
dess rygg; en häst hade tre normala ben samt ett fjärde
dubbelt så långt, hvilket vikit sig utefter marken och sluta-
de i en oändligt förlängd hof, etc. etc. På en gård stod en
vagn full med döda patienter lagda i halm. Alltsammans var
så illa hållet som möjligt och var en eländets tragedi.

Det är samma humana folk, som under inga omstän-
digheter döda ett djur, som bränna sina änkor lefvande.
Det är först nyligen, som engelsmännen med energi och
takt lyckats afskaffa denna sed eller rättare osed. Nu
fortfar den att utöfvas endast på sådana afsidesliggande
orter, dit inga européer komma för att kontrollera eller
skvallra om hvad som sker.

Tyra Kleen.

Ett internationellt röst- rättsmöte i Stockholm.

Stockholms alltid påpassliga F. K. P. R. hade onsdagen den 13 anordnat ett offentligt möte i K. F. U. M:s lokal, hvarvid fyra utländska talarinnor, medlemmar af det nyss avslutade Internationella Kvinnoförbundets möte, uppträdde. Den första af dessa var kvinnosakens kända förkämpe i Finland, fröken Alexandra Gripenberg, som i raska drag gaf en bild af den kvinnliga rösträttsfrågans gång fram till seger i Finland. Någon lång eller hård kamp hade det ju icke varit; när allmän rösträtt för män infördes och kvinnornas fråga därigenom ryckte fram, erkände alla partier det rättmätiga i kvinnornas kraf. Talarinnan berättade därpå om de af oss välkända förhållandena sedan vallagen, som gaf kvinnorna politiska rättigheter, antagits, huru de finska kvinnorna intresserat deltog i valrörelsen och valen, huru de invaldes i landtdagen m. m. Hon slutade med att uttala sin åsikt om att kvinnorna måste uppfostras till att tänka och handla själfständigt, att de måste bli personligheter och att de måste ha en etisk syn på lifvet och dess företeelser och högre idealer än hopen af män.

Miss Baret, Irland, talade om hvad kvinnorna med tillerkända politiska rättigheter skulle kunna uträtta för att afskaffa missförhållanden inom samhället, och M:lle Vidard, Schweiz, gaf en intressant utredning af egendömligheterna i den schweiziska konstitutionen, där en mångfald lagstiftningsfrågor afgöras genom allmän folkomröstning. Särdeles skarpt framstår därvid orättvisan af att kvinnorna ej få rösta med, de utgöra ju i alla fall hälften af folket. Emellertid ha de försökt att i agitationssyfte anordna ett kvinnligt referendum, när ett par frågor varit uppe, detta naturligtvis utan att kunna i realiteten inverka på sakens utgång men för att öppna ögonen på vederbörande män, och såsom demonstration hade detta säkerligen varit af god effekt.

Till sist gaf Mrs Franklin, aktiv medlem af Englands äldsta rösträttsförening, en överblick af rösträttsfrågans hoppfulla läge för närvarande i England. Hon slutade med en liffull skildring af det storartade demonstrations-tåget den 17 juni i år i London.

Mötet hölls under fröken Anna Klemans ordförandeskap och var talrikt besökt.

—n.

Insänd litteratur.

Wahlström & Widstrands förlag, Stockholm: **Guds Ord.** Ett föredrag af *Nathanael Beskow*. — **Själens lif.** En bok tillägnad de ensamma. Af *Vitus*.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **En familjekrönika.** Af *S. T. Aksakov*. Öfversättning från ryskan af *E. Weer*.

GLÖM EJ
att i tid förnya
prenumerationen
för sista kvartalet.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4: 50 för $\frac{1}{4}$, 2: 50 för $\frac{1}{2}$, och 1: 25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) *Antingen*: Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) *Eller*: Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

Folkskolans Barntidning

utgifven och redigerad af STINA QUINT
utkommer 1911 i sin tjugonde årgång.

Ett rikt illustrerad nummer hvarje vecka,
36 veckor under året.

Bästa och lämpligaste läsning för barn af
alla samhällsklasser.

Prenumerera å närmaste postkontor. Pris
för helt år Kronor 1: 65, halft år 90 öre.

**ANNONSERA I
DAGNY.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i
Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

LÄRARINNA, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats. Goda betyg. Svar »Enkel—barnkär», Sv. Telegrambyrå, Stockholm, f. v. b.

Ung flicka

som genomgått 8-kl. läroverk, önskar nu till hösten plats att undervisa barn på mellanstadiet i vanliga skolämnen och musik. Svar till »Frisk», Annonkontoret Svea, Norrköping.

Undervisningsvan guvernant,

i språk, musik, vanliga skolämnen söker plats. Goda betyg. Lön 300 kr. »Guvernante», Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

VAN lärarinna för sinnesslöa önskar plats i skola eller familj. Svar märkt »Barnvän» emotes med tacksamhet till Vadstena p. r.

EXAMINERAD Kindergartens- o. Småskolelärarinna önskar plats i familj. Tacksam för svar till »Hemkär», Vadstena p. r.

En flicka

som genomgått kurs i Kindergarten och för närvarande vistas på barnhem, önskar plats i familj, kindergarten eller barnhem i början af nov. Svar till »E. H.», Arneberga. Rek. lämnas af Fru Agnes Petersson, Kindergarten, Uppsala.

Exam. Sjuksköterska

(fr. Sabbatsberg) med 3-årig praktik och de bästa referenser önskar plats den 1 okt., helst som öfver-sköterska eller afdeln.-sköterska på lasarett, men äfven i privatvård. Svar till »Syster Inga», Allm. Tidningskont., Sthlm, f. v. b.

En bildad flicka

af god familj, 20 år, frisk och med stor lust för husliga göromål, söker plats till hösten i bättre familj, där tillfälle bjudes att som hjälp åt husmoder deltaga i hennes sysslor. Svar emotes tacksamt under adr. »H. L.», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

21-årig, barnkär flicka,

som genomgått Kindergarten, önskar plats i godt och vänligt hem, som hjälp och sällskap. Svar till »21 år», Boxholm p. r.

Bildad 17 års flicka

önskar plats i bättre familj som sällskap och hjälp med förekommande göromål. Betyg och rekommendationer finnas. Svar med uppgift å fordringar och förmåner till »Karin», Visby, p. r.

Bildad tyska,

som äfven behärskar svenska språket i tal och skrift, söker fast anställning som själfständig tysk korrespondent. Löneanspråk 100 kr. pr månad. Betyg och referenser finnas. Hemma i maskinskrifning. Svar till »Själfständig korrespondent», Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

Bildad flicka,

ex. Kindergartenslärarinna, önskar väl aflönad plats i fint hem, gärna utomlands. Har förut innehaft egen Kindergarten i 3 år. Vackra betyg och ref. Svar till »Kindergartenslärarinna», Ståldalen.

Landbrukaredotter

önskar plats i bättre, godt hem, att biträda vid skrifgöromål. Är äfven villig deltaga i inom hemmet förefallande göromål. Har förestått poststation, genomgått folkhögskola, god handstil. Betyg och ref. finnas. Svar till »1911», Ottenby.

A Young English lady,

daughter of a naval officer, desires a situation in a Swedish family as companion, to talk English with girls of over 15 years. References, Swedish and English. Apply. H. M. St. Nyg. 11, 2 v. h., Göteborg.

Plats

att förestå ett bättre, trefligt hem i stad eller på landet önskas af medelålders småländska, fullt kompetent att sköta detsamma. Musik. Godt lynne. Fina ref. Svar tacksamt till »Trefnad», Norrhullt p. r.

19-årig prästdotter,

som genomgått 8-klassigt läroverk, Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala husmoderskurs med åtföljande barnavård samt en kurs i konstväfnad, söker plats i fin familj att vara frun till hjälp med hushållet. Lön önskas. Svar till »1892», Nyköping p. r.

Husföreståndarinna,

verkligt duglig, glad och enkel, musikalisk, söker plats. Svar till »Oberoende», Sv. Dagbl., Sthlm.

Som sällskap och hjälp

önskar hurtig och glad bättre flicka plats hos äldre dam eller äldre familj där jungfru finnes. Någon lön önskvärd. Svar till »Ordentlig», Eskilstuna p. r.

FLICKA,

fullt kunnig i sömnad samt hushållsgöromål, söker plats i hem, där jungfru finnes. Är villig deltaga i alla inomhus förefallande göromål. Genomgått hushållskurs. Betyg och ref. finnas. Svar emotes tacksamt till »Värmländska», Nya Tidningskontoret, Uppsala.

**Deposition
&
Sparkassa**

4 | 1 | 0
2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Sprid Dagny!

Wiréns öfverfeta **LANOLINTVÅL**, fina världens favorittvål.

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 21 - - - Stockholm.

Tänk på de gamla!

Lektioner i Linnesömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling.
Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR

Sibylleg. 36, Hörnet af Karlavägen.
R. T. 35 30. A. T. 210 04.

EVA EGNÉR

Fersens väg 2. Hörnet af Regementsgatan. Tel. 4490, ev. 4083.

— — Vid — —

Professor Unmans Institut
börjar 2 Okt. ny (ett-årig) kurs i *Massage*
och *Sjukgymnastik*. Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Annonsera i DAGNY!

I alla boklädor i riket.

Länge har behovet af en verkligt god och tillfredsställande läsebok för småskolan gjort sig gällande. — Böcker, som söka fylla detta behof, äro de af **OLOF ROSENBORG** utgifna

ABC- och Läsebok I för Småskolor

af **OLOF ROSENBORG**. *Illustrerad*. Pris 60 öre. Lärftsband 75 öre.

Läsebok II för Småskolor

af **OLOF ROSENBORG**. *Illustrerad*. Pris 1 kr. Lärftsband 1: 25.

Läsebok I och Läsebok II i sammandrag

i ett band. Pris 85 öre.

Mindre Läsebok II för Småskolor.

(För de skolor, där Läsebok II kan anses för vidtomfattande.) 50 öre.

Läsetabeller 16 st.

till **OLOF ROSENBORG**s Läseböcker, uppklistrade på 8 st. pappskifvor med en tabell på hvarje sida. *Pris 8 kronor* för hela satsen. Rabatt lämnas till skolråd vid rekvisition hos

Aktiebolaget Normans Förlag, Stockholm.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelgat. 25.

Rikstel. 68 98. Allm. tel. 82 11.

Sju präktiga äfventyrsböcker för barn o. ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af **Alfred Smedberg**. 352 sidor med 47 illustrationer af **Karl Aspelln**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af **Hugo Gyllander**. 259 sidor. Med 45 illustrationer af **Ingeborg Uddén**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af **Harald Östenson**. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af **Alfred Smedberg**. 312 sidor, 44 illustrationer af **Brita Ellström**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af **Marie Louise Gagner**. 304 sidor, 33 illustrationer af **Edv. Berggren**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Nybyggarna i Kanada. Berättelse för barn och ungdom. Bearbetning efter **Kapten Marryat** af **Anna Gustafsson**. 296 sidor. 39 illustr. af **Nils Larsson**. Kartonnerad. Pris 75 öre.

I Guldslottets Rosengårdar. Sagor och berättelser af **Harald Östenson**. 151 sid., 39 ill. Kartonnerad. Pris 75 öre
Erhålles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

OBS! Fredrika **OBS!**
Bremer-Förbundet.

Å Fredrika Bremer-Förbundet finnas anmälda lektionsgivare, in- och utländska, hushållsbiträden af olika slag, barnfröknar, kontorsbiträden, gymnaster m. m.

Mottagningstid kl. 12—4.

Adr. Drottninggatan 54, Stockholm.

Allm. tel. 48 16. Riks tel. 27 62.

Prenumerera på posten eller tel. Ö. 3275 på

Mönstertidningen
Konstslöjden i Hemmet.

Pris 3.50 pr år, 12 häften. Lösnummer 30 öre. Innehåller mönster till broderier, väfnader, läderplastik, gyllenläder, drifning i metall, målning på porslin, trä, m. m.

Prenumeranter få begära mönster.

Äldre årgångar realiseras.

Red.: Valhallavägen 19, n. b.,
Stockholm.

Filial: Haparanda.

G. o. A. MEUKOW.

Gynna Dagnys annonsörer!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Sigrid Rudebeck 80 år. Af *Frida Hjertberg*.

Hvem har brutit neutraliteten? Af *Anna Björk*.

Invigningen af den nya skolbyggnaden vid Rimforsa.

Det Internationella Kvinnoförbundets möte i Stockholm. II.

Af *E. K—n*.

Resentryck från Orienten. Bombay. I. Af *Tyra Kleen*.

Ett internationellt rösträttsmöte i Stockholm.

Insänd litteratur.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**